



Handläggare: Katarina Munier
Telefon: 08/508 25 411
Anette Necander
Telefon: 08/508 25 251

Till
Socialtjänstnämnden

Kommunalt boende för ensamkommande ungdomar som beviljats permanent uppehållstillstånd

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att teckna avtal med Migrationsverket om upp till 30 platser för ensamkommande flyktingungdomar som fått permanent uppehållstillstånd (PUT).
2. Under förutsättning att beslut fattas, ge socialtjänstförvaltningen i uppdrag att inom Stockholm HVB barn och ungdom organisera boende enligt föreslagen modell och finansiering.
3. Socialtjänstnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att stadens rutiner för återsökning och fördelning av ersättning från Integrationsverket (Migrationsverket från 1 juli 2007) för kostnader som har direkt samband med barnets boende och omvårdnad för ensamkommande barn mellan 0-20 år med permanent uppehållstillstånd, ändras så att den enhet som har uppburit kostnaderna för barnets vård och boende återsöker och tar emot ersättningen.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Stadsdirektör Irene Lundqvist Svenonius uppdrog i december 2006 åt förvaltningschef Dag Helin, socialtjänstförvaltningen, att under våren 2007 utreda hur staden ska lösa behoven av boende för ensamkommande barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd.

Från den 1 juli 2006 ska boende för ensamkommande barn tillhandahållas av kommuner som träffat överenskommelse därom med Migrationsverket. Stockholms stad har tecknat

överenskommelse med Migrationsverket om sammanlagt 25 platser, fördelade på två grupphem för ensamkommande asylsökande barn över 14 år. När ungdomarna beviljas permanent uppehållstillstånd (PUT), ska han/hon flytta från grupphemmet och nya insatser efter barnens/ungdomarnas behov ges. Föreliggande tjänsteutlåtande innehåller förslag på fortsatta boendeformer för denna grupp ungdomar. Utredningen omfattar inte förslag på bostadslösning för eventuella anhöriga till de ensamkommande barn som beviljas permanent uppehållstillstånd.

Ungdomarna har olika behov av insatser och boendeformer beroende på personlig mognad och vilka trauman de varit med om. För de ungdomar som är i behov av ett boende med vuxenstöd dygnet runt, med vuxna professionella som kan hjälpa dem med social färdighetsträning, integrationsstöd, språkträning m.m. krävs ett särskilt gruppboende. För ungdomar som kommit lite längre i sin integrations- och personliga mognadsprocess bör ett mer självständigt boende med tillgång till kvalificerat boendestöd på dag- och kvällstid med erfaren personal tillskapas. Syftet med dessa två boendeformer är att hjälpa flyktingungdomarna att bli självständiga och skapa ett kontaktnät som ska leda till en snabbare integration i det svenska samhället.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben för utredning och projekt i samarbete med Stockholm HVB barn och ungdom och enheten för arbetsmarknad och flyktingmottagande. Diskussioner har förts regelbundet med sex berörda stadsdelsförvaltningar och deras synpunkter har vägts in i förslaget. Vidare har samråd skett med sakkunniga vid stadsledningskontoret, SLL/BUP/Flyktingenheten, Migrationsverket, Integrationsverket, Skellefteå kommun och organisationen svensk flyktinghjälp (SWERA). Även flyktingungdomar som väntar på och ungdomar som fått uppehållstillstånd har intervjuats.

Bakgrund

Ett ökande antal barn och ungdomar kommer till Stockholmsregionen utan vårdnadshavare och söker asyl. Flertalet ensamkommande barn är pojkar och de flesta kommer från Irak, Somalia och Afghanistan. Migrationsverkets prognos för antal ensamkommande barn som förväntas anlända till Sverige år 2007 är uppskattat till 1.200 individer, jämfört med 398 (2005) och 820 (2006).

På Stockholms två grupphem för asylsökande ensamkommande ungdomar är alla platser fyllda. Barnens/ungdomarnas levnadsöden och bakgrund varierar mycket, men gemensamt är att alla befinner sig i en mycket utsatt situation och är i stort behov av stöd från samhällets sida.

Från den 1 juli 2006 gäller att boende för ensamkommande barn ska tillhandahållas av kommuner som träffar överenskommelse om detta med Migrationsverket. När Migrationsverket har anvisat en kommun anses barnet vistas i den kommunen. Den anvisade kommunen ansvarar för att utreda barnets behov och besluta om lämpligt boende. Förordnande av god man ska göras så snart som möjligt.

Stockholms stad var tidigt ute och tecknade i september 2006 en överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av asylsökande ensamkommande barn över 14 år (Dnr 325-3394/2006). Staden tecknade en överenskommelse om 25 platser, fördelat på två grupphem för asylsökande; Linggården och Söderbo. De första tolv platserna var i drift den 1 september 2006 och de resterande tretton den 1 januari 2007. De stadsdelsnämnder där boendena är belägna, Farsta och Södermalm, ansvarar för att flyktingungdomen får den hjälp som föreskrivs i socialtjänstlagen. Det är tillrådligt att staden även tecknar en överenskommelse om boende för ensamkommande barn som fått permanent uppehållstillstånd, så kallade PUT-boende. Kostnader för gruppboende och korridorboende med tillsyn alternativt för hyra av lägenheter med viss tillsyn går att återsöka hos Migrationsverket.

För asylsökande barn kan kommuner som tecknar avtal med Migrationsverket dels få en fast årlig ersättning, dels få ersättning per överkommen plats. Förutom detta får kommunen schablonersättning för barnets skolgång. Dessutom kan kommunen ansöka om ersättning för betydande extraordinära kostnader för boende och omvårdnad. För varje ensamkommande barn med uppehållstillstånd som kommunen tar emot utgår en schablonersättning. Därutöver kan kommunen ansöka om ersättning för kostnader som har ett direkt samband med barnets boende. Kostnader för vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen (SoL) eller lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) kan också ersättas. Kommuner som anser sig ha behov av en viss beredskap i mottagandet av ungdomar med uppehållstillstånd kan få ersättning för till exempel tomhyra för en beredskapslägenhet.

Finansiering

Kommunerna får statlig ersättning för mottagande av asylsökande barn från Migrationsverket och för mottagande av barn utan legal vårdnadshavare med uppehållstillstånd från Integrationsverket (Migrationsverket från 1 juli 2007). Ersättningsnivåerna för de avtalsplatser som avser boende för asylsökande har höjts i regeringens vårproposition, liksom åldersgränsen som höjts till 21 år. För närvarande är grundersättningen 1.500 kronor per vårdplats/dygn, tillkommer 150 kronor/belagd plats = 1.650 kronor/plats. Ny föreslagen grundersättning är 1.600 kronor per vårdplats/dygn, tillkommer 300 kronor/belagd plats = 1.900 kronor/plats. Justitiedepartementet arbetar med att ta fram regler för den ersättning som kommunen även kommer att erhålla för de boenden som inrättas för ungdomar med permanent uppehållstillstånd. Mycket pekar på att ersättningsnivåerna kommer att bli de samma för ”PUT- boende” som de är för gruppboende för asylsökande barn och ungdomar. Regeringens intention är att det ska bli ett enhetligt ersättningssystem för såväl asyltiden som efter att eventuellt permanent uppehållstillstånd har beviljats. Ett regeringsbeslut förväntas under juni månad 2007. Tidpunkt som diskuteras för ikraftträdande är den 1 juli 2007 eller den 1 oktober 2007. Om staden tecknar överenskommelse med Migrationsverket om ett antal platser för ”PUT-boende”, beräknas kostnaderna för detta täckas med undantag för startkostnader,

under förutsättning att ersättningsnivån blir den samma som ges för gruppboende för asylsökande barn och ungdomar.

Finansiering under år 2007 av boende för ensamkommande ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd

12 platser i gruppboende fr.o.m. oktober t.o.m. december 2007:

Hyreskostnad	258.250 tkr
Lön inkl. pf	1.392.500 tkr
Del av ledn HVB BoU	110.000 tkr
Adm	66.750 tkr
Övrigt	250.000 tkr

Summa kostnader	- 2.077.500 tkr
Intäkter 65% beläggning	+ 2.090.525 tkr

Netto	+ 130.025 tkr
-------	---------------

Startkostnader ca	- 350.000 tkr
-------------------	---------------

Netto	- 220.000 tkr
-------	---------------

Startkostnader för ett gruppboende under 2007 beräknas till ca 220.000 tkr.

Förslag till olika boende för barn och ungdomar som fått uppehållstillstånd

För ensamkommande flyktingbarn som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige (PUT), behövs olika boendeformer. Detta förslag innehåller dels ett gruppboende dels ett stödboende/lägenhetsboende med personalstöd.

Individuell introduktionsplan ska upprättas tillsammans med alla ensamkommande barn och ungdomar när de fått permanent uppehållstillstånd – oavsett om de bor i kommunalt boende eller i ett familjehem. Ansvaret för att detta kommer till stånd åvilar respektive stadsdelsnämnd.

Ambitionen inom de båda boendeformerna som här föreslås, är att de motsvarar de behov som barnen och ungdomarna har. Det kan naturligtvis förekomma att enstaka barn eller ungdom visar sig ha ett mycket mer omfattande eller särskilt vårdbehov. För dessa ungdomar får individuella och mer specialiserade insatser sökas. Vidare föreslås att denna vårdform även ska kunna erbjudas ensamkommande flyktingungdomar som under asyltiden varit placerade i familjehem (s.k. EBO), och som bedöms behöva annan vårdform på grund av att situationen i familjehemmet blivit omöjlig.

Med tanke på det avtalade antalet platser för asylsökande barn från 14 år och att alla barn och ungdomar inte får uppehållstillstånd samt att en del barn och ungdomar kan behöva

andra individuellt avpassade placeringsalternativ, uppskattas Stockholms stads behov till ca 30 platser i så kallade "PUT-boendeformer".

Stockholm HVB barn och ungdom driver stadens två befintliga grupphem för asylsökande ungdomar och det kan finnas organisatoriska och kvalitativa fördelar med att ansvaret för de bägge tillkommande boendeformerna hålls samman. Dessa fördelar kan bestå i en utsträckt kontinuitet för ungdomarna genom att personalen vid de olika boendena vid behov kan fortsätta ha kontakt med ungdomarna samt att personalen kan arbeta utifrån en gemensam grundsyn och gemensamma arbetsmetoder. Det bör dock enligt förvaltningen övervägas om dessa fördelar kan uppnås även med en annan ansvarig aktör för driften av grupphemmet och/eller det särskilda stödboendet. Detta skulle i sådana fall innebära en upphandling i konkurrens och ett kommande entreprenadförhållande med socialtjänstnämnden.

Grupphem

För de barn och ungdomar som ännu ej nått den personliga mognad och kunskap om det svenska samhället, som ett mera självständigt boende kräver, behövs ett grupphem. I grupphemmet med vuxenstöd dygnet runt, i en trygg, hemlik miljö kan barnen och ungdomarna få stöd och hjälp av professionella vuxna med att skapa sammanhang i det nya landet. Här kan de få god hjälp med social färdighetsträning, integrationsstöd, språkträning m.m. En viktig del av integrationen i det svenska samhället är skolarbetet. Grupphemspersonalen ansvarar för samverkan och att hålla kontinuerlig kontakt med skolpersonal kring ungdomens skolgång. Barn och ungdomar med permanent uppehållstillstånd ska få en särskilt förordnad vårdnadshavare som verkar som förmyndare för barnet i juridiska frågor. Grupphemspersonalen ansvarar för samarbetet med den särskilt förordnade vårdnadshavaren i bland annat i frågor som rör ungdomens ekonomi.

Strävan är att alla ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd, ska kunna bo i ett "PUT-boende" en begränsad tid innan de flyttar till ett särskilt stödboende/lägenhetsboende med vuxenstöd för flyktingungdomar eller till helt eget boende efter att de fyllt 18 år. Lämpliga lokaler för "PUT-boende" med upp till sexton platser finns i Sköndal och Hökarängen.

Bedömningen av när en ungdom är redo för nästa steg i sitt boende sker av personalen i grupphemmet. Beslut om flytt fattas av ansvarig socialsekreterare i samråd med ungdomen och den särskilt förordnade vårdnadshavaren. Under förutsättning att avtal om "PUT-boende" tecknas med Migrationsverket, kan 12 platser vara i drift 1 oktober 2007.

Särskilt stödboende i lägenhet för ungdomar med permanent uppehållstillstånd

För de lite äldre ungdomarna som har nått den mognad som krävs för att klara ett mer självständigt boende, föreslås att ett övergångsboende anordnas. Socialtjänstförvaltningen kommer att ges möjlighet att blockförhyra ett våningsplan av Stiftelsen hotellhem med 15

lägenheter i Stadshagens Ungdomsboende/Studentboende. Där pågår för närvarande en ombyggnad som beräknas vara klar första kvartalet 2008. Beräknat antal platser är fjorton. En lägenhet avdelas för personalutrymme.

Till detta lägenhetsboende kommer erfaren personal att knytas som kan stötta och hjälpa ungdomarna i deras kontakter med skola, sjukvård, socialtjänst, arbetsförmedling och andra myndighetskontakter, med att skaffa egen bostad m.m. Personalen som arbetar i verksamheten bör ha stor yrkeserfarenhet av arbete med ungdomar och introduktion. Personal ska finnas på plats i lokalerna varje dag under den period av dygnet när behovet är som störst.

Placeringsstider

Det är nödvändigt att insatserna i respektive boende är tydligt definierade och att de kontinuerligt följs upp. Boendetiderna ska vara så korta som möjligt i respektive boende så att det inte blir stopp i boendekedjan, eller att ungdomens integration eller självständighet försvåras. Respektive insats ska avslutas så fort hans eller hennes behov av insatsen upphör. Möjligheten att bo kvar i stödboendet ska finnas som längst fram till dess att ungdomen fyller 21 år.

Ungdomar som inte är självförsörjande

Myndiga ungdomar som fortfarande går i skolan och inte är självförsörjande när insatsen upphör, får en handläggare på enheten för försörjningsstöd i den stadsdelsnämnd där ungdomen bor eller ska flytta till och följaktligen folkbokför sig. För ungdomar som när insatsen upphör, flyttar till en annan stadsdelsnämnd och blir folkbokförd där, kommer det att vara denna stadsdelsnämnd som blir ansvarig för att handlägga ansökan om försörjningsstöd.

Ensamkommande barn i familjehem hos släktingar

Många av barnen som kommer till Sverige utan legal vårdnadshavare, möts upp av släktingar bosatta i Sverige. När Migrationsverket får kännedom om ett barn som söker asyl och vill bo hos släktingar i så kallat eget boende (EBO), ska Migrationsverket genast anmäla detta till socialtjänsten i den kommun eller stadsdel där släktingen bor. Flertalet ensamkommande flyktingbarn har det bra i sina släktingfamiljer, vilka då godkänns som familjehem.

Det händer dock att en placering i familjehem i ett senare skede inte längre bedöms rimlig för ungdomen eller familjehemmet, att ungdomen far illa och behöver omplaceras. För att säkerställa att ensamkommande ungdomar i så kallade egna boenden (EBO) får den hjälp han/hon behöver till en lämplig omplacering, även efter att de fått permanent uppehållstillstånd, behöver stadens rutiner för statsbidrag ses över och ändras avseende flyktingbarn utan vårdnadshavare.

Enligt gällande system för återsökning av ersättningar från Migrationsverket, är det ansvarig enhet inom Individ- och familjeomsorgen barn och unga på respektive

stadsdelsnämnd, som återsöker kostnaderna för genomförd utredning och beslutad vård och boende. Ersättningen från Migrationsverket utbetalas direkt till den enhet som uppburit de faktiska kostnaderna för barnets utredning och omvårdnad. Emellertid när ett ensamkommande barn eller ungdom har beviljats permanent uppehållstillstånd går ansvaret för att återsöka kostnaderna över till Skärholmens stadsdelsnämnd som har ett kommunövergripande ansvar att återsöka statsbidrag för flyktingar. Inför återsökningen av extra kostnader för barn utan vårdnadshavare lämnar berörda enheter inom Individ- och familjeomsorgen barn och unga på respektive stadsdelsnämnd ett underlag till Skärholmen. Ersättningarna från Integrationsverket (Migrationsverket från 1 juli 2007) utbetalas till staden, och berörda stadsdelsnämnder får därefter 5% av ersättningen. Resten av pengarna anses bli fördelade årsvis via stadens resursfördelningsmodell för individ- och familjeomsorg barn och unga, men stadens resursfördelningsmodell tar inte specifik hänsyn till andelen ensamkommande flyktingbarn.

Förvaltningens förslag

Ensamkommande asylsökande barn och ungdomar befinner sig i en mycket utsatt situation. Barnen och ungdomarna har ofta mycket traumatiska upplevelser bakom sig när de kommer hit och har levt i en mycket pressad situation i hemlandet. Under den period som ungdomarna väntar på att deras asylansökan skall prövas, lever ungdomarna under fortsatt psykisk press, i ett land där de inte känner någon eller har stöd av anhöriga. Denna situation gör ungdomarna särskilt sårbara och om inte rätt stöd ges är risken stor att de kan utveckla psykosociala problem eller hamna i olämpliga miljöer.

Mot bakgrund av de uppgifter som framkommit i den utredning som nu genomförts och den erfarenhet och kunskap som förvaltningen fått genom de två grupphem som Stockholm HVB barn och ungdom driver, föreslår förvaltningen att de boendeformer som redovisas i detta ärende tillskapas för ensamkommande ungdomar. Detta skulle innebära att staden får ett heltäckande mottagande för ensamkommande barn och ungdomar upp till 21 år.

Vidare för att stärka stadens stöd också till ensamkommande barn och ungdomar som bor i det som benämns eget boende – EBO – föreslås att rutinerna för fördelning av Integrationsverkets (från 1 juli 2007 Migrationsverkets) ersättning ändras avseende ensamkommande flyktingbarn upp till 21 år, så att den enhet som har uppburit kostnaderna för barnets vård och boende, återsöker och tar emot 100 % av denna ersättning.